

Ενότητα Γ΄ - Κεφάλαιο 3

1821: Η έναρξη της Επανάστασης

Οι Φιλικοί είχαν επιλέξει η Επανάσταση να ξεκινήσει από την Πελοπόννησο, επειδή:

- είχε ορεινό έδαφος και κατάλληλο για **κλεφτοπόλεμο**,
- πολλοί δημογέροντες ήταν **μέλη της Φιλικής Εταιρείας**, και
- ο ελληνικός πληθυσμός εκεί ήταν πολύ περισσότερος από τον τουρκικό.

Ως έναρξη της Επανάστασης **είχε οριστεί η 25η Μαρτίου**, για συμβολικούς λόγους (ταυτόχρονα με τον ευαγγελισμό της Θεοτόκου).

Γι' αυτόν τον λόγο ο **Παπαφλέσσας**, παπάς και αγωνιστής, μαζί με τον **Κολοκοτρώνη**, όργωναν τα χωριά της Πελοποννήσου για να ξεσηκώσουν τους ραγιάδες, αλλά και να πείσουν όσους προεστούς ήταν δύσπιστοι. Ταυτόχρονα ξεκινούσε και η λειτουργία των **μπαρουτόμυλων** της Δημητσάνας.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Οι κινήσεις αυτές ανησύχησαν τους Τούρκους. Κάλεσαν, υποτίθεται για σύσκεψη, τους προεστούς στην Τριπολιτσά (Τρίπολη). Τους λίγους που πήγαν, όμως, τους φυλάκισαν και τους κράτησαν ομήρους.

Η Επανάσταση, τελικά, ξεκίνησε μετά τα μέσα Μαρτίου, σε διάφορες περιοχές:

Στις 17 Μαρτίου ξέσπασε στην Μάνη, στις 20 Μαρτίου στην Γορτυνία, στις 21 στα Καλάβρυτα και στην Πάτρα, και στις 23 στην Καλαμάτα και στο Αίγιο.

Στην **Στερεά Ελλάδα** ζούσαν περισσότεροι Τούρκοι και οι συνθήκες για εξέγερση ήταν δυσκολότερες απ' ό,τι στην Πελοπόννησο. Οι Τούρκοι μπορούσαν να καταστείλουν εύκολα μια εξέγερση εκεί, αφού μπορούσαν να μεταφέρουν γρήγορα μεγάλες δυνάμεις στρατού από την Θεσσαλία, όπου βρίσκονταν οι κύριες δυνάμεις του στρατού τους.

Παρ' όλα αυτά, στις 27 Μαρτίου ο Αθανάσιος Διάκος και άλλοι οπλαρχηγοί συγκεντρώθηκαν στην μονή Οσίου Λουκά, κοντά στην Λιβαδειά, και ορκίστηκαν «Ελευθερία ή Θάνατο». Οι πρώτες πόλεις που ξεσηκώθηκαν ήταν τα Σάλωνα, η Λιβαδειά, η Θήβα και η Λαμία.

Παρόμοιο κλίμα επικρατούσε και στο Αιγαίο, όπου ένα-ένα τα νησιά ξεσηκώνονταν.

Τον Μάιο **επαναστάτησαν στην Θεσσαλία** οι κάτοικοι του Πηλίου. Με την έλευση, όμως, του γνωστού για την αγριότητά του Τούρκου στρατηγού **Μαχμούτ (Δράμαλη)**, διασκορπίστηκαν.

Τον ίδιο μήνα ο Φιλικός Εμμανουήλ Παπάς, με ορμητήριο το Άγιο Όρος, **κήρυξε την Επανάσταση στην Μακεδονία**. Η τουρκική αντίδραση, όμως, ήταν και εκεί άμεση, και η εξέγερση καταπνίγηκε.

Οι Οθωμανοί τον ξεσηκωμό των ραγιάδων απάντησαν με τρομοκρατία, δολοφονώντας χριστιανούς σε διάφορες πόλεις και κρεμώντας και τον ίδιο τον πατριάρχη (τον Γρηγόριο Ε΄) στην Κωνσταντινούπολη.

Τον πρώτο καιρό οι επαναστάτες δρούσαν αυθόρμητα και ανοργάνωτα. Όλοι τους ήταν απλοί αγρότες, δεν είχαν σχέση με όπλα και με μάχες, ούτε ήξεραν από πόλεμο. Για όπλα είχαν μόνο τα μαχαίρια τους και τα αγροτικά τους εργαλεία.

Ευτυχώς για τους Έλληνες, μεγάλο μέρος του οθωμανικού στρατού της Πελοποννήσου είχε φύγει στην Ήπειρο, για να καταστείλει την ανταρσία του Αλή πασά εναντίον της Υψηλής Πύλης (του σουλτάνου). Αυτό βοήθησε πολύ τους άπειρους επαναστάτες να πετύχουν μερικές πρώτες νίκες, οι οποίες τους ανέβασαν το ηθικό.

Με την εξάπλωση της Επανάστασης, την αρχηγία των στρατιωτικών δυνάμεων των εξεγερμένων ανέλαβε ο **Θεόδωρος Κολοκοτρώνης**.

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε από τις «Πηγές» (βελ. 84 - Πηγή 2) για την προετοιμασία της Επανάστασης.
2. Διαβάζουμε στην «Ματιά στο παρελθόν» (βελ. 84) για το συνέδριο της Βερόνας που καταδίκασε την ελληνική επανάσταση.
3. Βλέπουμε (βελ. 85) έναν χάρτη με τις σημαντικότερες επαναστατικές εστίες της Πελοποννήσου.
4. Διαβάζουμε από τις «Πηγές» (βελ. 96) μια επιστολή του Αναστάσιου Παππά (γιου του Εμμανουήλ Παππά) στον αδελφό του, που του εξηγεί τους λόγους που πήρε μέρος στην Επανάσταση.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Ποια πλεονεκτήματα είχε η Πελοπόννησος, ώστε να επιλεγεί ως τόπος έναρξης της Επανάστασης εναντίον των Τούρκων;
2. Ποια μειονεκτήματα είχε η Στερεά Ελλάδα για το ζέσημα της Επανάστασης;
3. Οι επαναστάτες ήταν έμπειροι και οργανωμένοι ή άπειροι και ανοργανωτοι; Από πού φαίνεται αυτό;
4. Ποιο ήταν το γεγονός που διευκόλυνε τα σχέδια και τις κινήσεις των επαναστατών;
5. *“...για να ζεσηκώσουν τους ραχιάδες, αλλά και να πείσουν όσους προεστούς ήταν δύσπιστοι.”*
Αφού οι προεστοί ήταν κι αυτοί Έλληνες, γιατί ήταν δύσπιστοι να ξεκινήσουν έναν αγώνα για την απελευθέρωση των Ελλήνων, δηλαδή και των ίδιων;
6. Γιατί οι Τούρκοι δολοφόνησαν τον πατριάρχη, αφού το προηγούμενο διάστημα είχε διακηρύξει την αφοσίωσή του στον σουλτάνο, αφορίζοντας την Επανάσταση και τους επαναστάτες;

